

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษใน โรงเรียนเรียนร่วมสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษใน โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ทั้ง โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษใน โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกนคร เขต 2 ที่มีตำแหน่งและประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษแตกต่างกัน ทั้ง โดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 จำนวน 489 คน จากทั้งหมด 163 โรงเรียน แบ่งเป็น ผู้บริหาร จำนวน 163 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 326 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 วิธีโดยมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 163 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 163 คน

1.2.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การคำนวณ การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวแทนของประชากร โดยวิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Yamane. 1973 : 727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 180 คน สุ่มต่อเพื่อให้ได้ครบที่ได้กลุ่มตัวอย่าง 180 คน จากการสุ่มโดยสุ่มแบบเจาะจงโรงเรียนละ 1 คนจำนวน 163 คน ที่เหลือสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากให้ได้ 17 คน รวม 180 คน ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$$

โดยกำหนดค่าดังนี้

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น กำหนดที่ร้อยละ 0.05

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม

ทั้ง 4 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยตนเองในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจำนวน 163 คน โดยแจกแบบสอบถามในวันประชุมประจำเดือนของผู้บริหารและเก็บแบบสอบถามคืนในวันเดียวกัน ส่วนแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนจำนวน 180 คน ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้บริหารของแต่ละโรงเรียนได้นำไปให้ครูผู้สอนตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยไปขอรับแบบสอบถามคืนในวันประชุมประจำเดือนในเดือนต่อไป

3.4 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ทั้งหมด 343 ฉบับที่ได้รับคืน จากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์

4.2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือโครคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.2.1 ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตาราง

4.2.2 ตอนที่ 2 ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม รายด้านและรายข้อ

4.2.3 ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษของบุคคลากรในโรงเรียนเรียนร่วม โดยใช้การเปรียบเทียบค่าที (t-test)

4.2.4 ตอนที่ 4 ความคิดเห็นข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมโดยการเรียงลำดับการตอบตามความถี่มากไปหาน้อย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกจนคร เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกจนคร เขต 2 พบว่า

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกจนคร เขต 2 มีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมมีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเครื่องมือ / สื่อ - นวัตกรรม และด้านผู้เรียน ส่วนด้านที่มีปัญหาระดับปานกลาง คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพพบว่า ผู้บริหารมีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านเครื่องมือ / สื่อ - นวัตกรรม ด้านสภาพแวดล้อม และระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนครูผู้สอนมีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเครื่องมือ / สื่อ - นวัตกรรม ด้านผู้เรียน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเครื่องมือ / สื่อ - นวัตกรรม และด้านผู้เรียน ส่วนด้านที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป มีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านเครื่องมือ / สื่อ - นวัตกรรม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านผู้เรียน

2. เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกจนคร เขต 2 ผู้บริหารและครูผู้สอน มีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยครูผู้สอนมีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษมากกว่าผู้บริหาร ส่วนด้านอื่นมีปัญหาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตาม

ประสบการณ์การทำงานพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี กับ 5 ปีขึ้นไป โดยรวมมีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี กับ 5 ปีขึ้นไปมีปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ/สื่อ/นวัตกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไปมีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษมากกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ทั้ง 3 ด้าน ส่วนด้านผู้เรียนมีปัญหาไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 343 คน ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 86.30 ไม่ตอบจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.70 โดยพบว่า ความคิดเห็นที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ผู้ปกครองนักเรียนมีรายได้น้อย ขาดแคลนมีปัญหาทางครอบครัวทำให้ขาดเรียนบ่อย ด้านสภาพแวดล้อม ขาดการเอาใจใส่ดูแล จากผู้ปกครองที่ยากจน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนไม่มีความรู้ด้านการศึกษา พิเศษ ด้านเครื่องมือ/สื่อ /นวัตกรรม ขาดงบประมาณสนับสนุนด้านสื่อ /นวัตกรรม ปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ ผู้ปกครองไม่ยอมรับความจริงว่าเด็กในปกครองเป็นเด็กพิเศษ ส่วนข้อเสนอแนะได้แก่ หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดอบรมบ่อย ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคนิคการเรียนการสอนแก่ ครู หน่วยงานที่รับผิดชอบควรผลิตครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษให้พอเพียงกับความต้องการ จัดห้องเรียนเฉพาะเด็กพิเศษไม่ควรเรียนร่วมกับเด็กปกติ และโรงเรียนจัดการเรียนการสอน ให้กับเด็กพิเศษได้ไม่เต็มเวลา

อภิปรายผล

1. ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษใน โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายผลเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านผู้เรียน โรงเรียนเรียนร่วม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 มีปัญหาด้านผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานครบทุกด้าน การได้รับการส่งเสริมแก้ไขและพัฒนาจุดเด่นและจุด ค้อยของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คุณภาพทักษะทางวิชาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับการคาดหวังจากครูผู้สอนน้อย การจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนการ เรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนหนังสือได้ เท่าเทียมกับเด็กปกติ การส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษปรับตัวเข้ากับเด็กปกติ

การเตรียมความพร้อมในด้านการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ จารีก โภษาพงษ์ (2545 : 83) ที่พบว่า ปัญหาด้านผู้เรียนเกี่ยวกับการสร้างเจตคติที่ดีของเด็กพิเศษเรียนร่วมและการเตรียมความพร้อมในด้านการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน จัดเตรียมบุคลากรด้านการจัดหาเอกสารเกี่ยวกับเด็กพิเศษให้ผู้ปกครองได้ศึกษา

1.2 ด้านสภาพแวดล้อม โรงเรียนเรียนร่วมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2 มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะปัญหาที่ ผู้มีความรู้ความชำนาญในด้านการจัดการเรียนร่วมในพื้นที่ที่มีจำนวนน้อย หน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบด้านการเรียนร่วมจัดอบรมสัมมนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจัดห้องพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพียงพอ สภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษสนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ โรงเรียนจัดสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอ โรงเรียนปรับสภาพห้องน้ำให้เหมาะสมกับประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนปรับสภาพอาคาร สถานที่ให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐานิยา บุญญเกียรติ (2538 : 189 – 191 อ่างในวุฒิพงษ์ บัวชัย, 2545 : 53) ได้ศึกษาปัญหาด้านสภาพแวดล้อมพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษด้านสภาพแวดล้อม โดยส่วนรวมมีสภาพปัญหาน้อยและมีความเห็นว่ามีสภาพปัญหาปานกลาง ในเรื่องจัดให้มีห้องเรียนพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กพิเศษในโรงเรียนและปรับสภาพอาคารให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กพิเศษ และสภาพปัญหาที่น้อยที่สุดคือ การจัดบริเวณและสิ่งแวดลอมในโรงเรียนให้พร้อมก่อนการเรียนการสอน นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2540 : 101) ยังพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญต่อเด็กเพราะธรรมชาติของเด็กสนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้าทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดลอมรอบ ๆ ตัว

ดังนั้นการจัดสิ่งแวดลอมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กมาก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงจำเป็น ต้องจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก

1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนเรียนร่วมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2 มีปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

โดยเฉพาะเทคนิคและวิธีสอนของครูสอดคล้องกับความต้องการของเด็กพิเศษเรียนร่วม ครูผู้รับผิดชอบเข้าใจวิธีการวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การแก้ไขปัญหาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เจตคติของครูผู้สอนชั้นเรียนร่วมต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 52 – 54) ได้ศึกษาปัญหาด้านการเรียนการสอนพบว่า ปัญหาของครูผู้สอนครูยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากยังขาดความรู้ทักษะในเรื่องของเทคนิควิธีการจัดการประเมินผลการเลื่อนชั้นและขาดประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กแต่ละประเภท นอกจากนี้ ยังมีภาระงานมากทั้งการเป็นครูประจำชั้น ประจำวิชา งาน โครงการต่าง ๆ ไม่ค่อยมีเวลาในการดูแลเด็กซึ่งมีหลายประเภท ทำให้ไม่สามารถพัฒนาเด็กได้เท่าที่ควร ครูมีความเครียดสูง เนื่องจากถูกผลัดภาระให้รับผิดชอบเด็กเพียงลำพัง และไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขาดความร่วมมือ จากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเดียวกัน ครูผู้สอนยังได้รับการพัฒนาไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง ไม่รู้ว่าต้องทำอะไรเมื่อต้องดูแลรับผิดชอบเด็กในชั้นเรียนร่วม รวมทั้งไม่ได้รับการนิเทศอย่างเพียงพอ

1.4 ด้านเครื่องมือ / สื่อ / นวัตกรรม โรงเรียนเรียนร่วมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 มีปัญหาด้านเครื่องมือ / สื่อ / นวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดเกมการศึกษา เทปนิทาน ของเล่นให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถใช้สื่ออุปกรณ์เพื่อพัฒนาศักยภาพได้เต็มที่และยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 54 – 55) ได้ศึกษาปัญหาด้านเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนพบว่า การให้บริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนแก่โรงเรียนเรียนร่วม เป็นสิ่งจำเป็นต้องมี สื่อการเรียนบางอย่างไม่มีจำหน่ายในท้องตลาดทั่วไป มีการนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น ภาย อุปกรณ์บางอย่าง เครื่องพิมพ์อักษรตัวนูน เครื่องเปลี่ยนอักษรตัวนูน เครื่องช่วยฟัง สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรเป็นธุระจัดหาให้ การจัดซื้อหาต้องใช้เวลาในการเตรียมการบริการจึงต้องมาจากการสำรวจเพื่อประเมินความต้องการจำเป็น สื่อบางชิ้นอาจจะให้โรงเรียนยืมเรียนเพราะเป็นสื่อที่คงทนถาวร เช่น เครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์ เมื่อเด็กเรียนจบหลักสูตร สื่อเหล่านี้จะถูกเรียกใช้ไปยังโรงเรียนอื่นที่เปิดใหม่หรือต้องการใช้

2. เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม

2.1 จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ครูผู้สอนมีปัญหามากกว่าผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2540 : 101)

ที่พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญต่อเด็กเพราะธรรมชาติของเด็กสนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้าทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนเป็นผู้ที่สัมผัสและสอนเด็กอย่างใกล้ชิด ย่อมเข้าใจปัญหาและความต้องการของเด็กมากกว่าผู้บริหารและจำนวนของกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนมีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร จึงทำให้มีปัญหสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาก

2.2 ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการทำงาน 5 ปีขึ้นไปมีปัญหาแตกต่างจากกลุ่มที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า 5 ปี โดยกลุ่มที่มีประสิทธิภาพการทำงาน 5 ปีขึ้นไป มีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษสูงกว่ากลุ่มที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า 5 ปี ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ / สื่อ / นวัตกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อยกว่า แต่มีประสิทธิภาพมากกว่า จึงทำให้เข้าใจปัญหาและความต้องการของเด็กพิเศษมากกว่ากลุ่มที่มีประสิทธิภาพน้อย ส่วนด้านผู้เรียนมีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก ทั้งสองกลุ่มให้ความสนใจและมีความเข้าใจในตัวของผู้เรียนเป็นอย่างดีซึ่งสามารถ สังเกตและสอบถามได้ทั้งกับตัวเด็กเองผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมจากแบบสอบถามปลายเปิดที่มีความถี่สูงสุดได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนมีรายได้น้อยขาดแคลนมีปัญหาทางครอบครัวทำให้ขาดเรียนบ่อย ขาดการเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองที่ยากจน ครูผู้สอนไม่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ขาดงบประมาณสนับสนุนด้านสื่อ / นวัตกรรม ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากฐานะทางครอบครัวเด็กมีความยากจนและผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจในความต้องการเด็กพิเศษ ปัญหาจึงมีมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป มีดังนี้

1.1 ปัญหาด้านผู้เรียน ควรมีการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเริ่มจากครอบครัวในการเตรียมความพร้อมในด้านการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

รวมถึงการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่ฟื้นฟูและพัฒนา สุขภาพร่างกายและจิตใจของเด็กให้มีความพร้อมที่จะเรียนในโรงเรียนเรียนร่วมต่อไป

1.2 ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม โรงเรียนเรียนร่วมควรจัดสภาพแวดล้อมด้านห้องน้ำห้องส้วม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนมีผลต่อการพัฒนาการของเด็กในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะเป็นการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่สัมผัสได้ ย่อมเกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม จะช่วยในการพัฒนาการของเด็กได้เหมาะสมกับวัยและเกิดการเรียนรู้ ส่งผลให้การเรียนการสอนตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.3 ปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับโรงเรียนเรียนร่วม ผู้บริหารครูผู้สอน จึงควรให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วม โดยเฉพาะผู้ปกครองควรเตรียมผู้ปกครองด้วยการเชิญมาประชุมชี้แจง เข้าเยี่ยมชมกิจการของโรงเรียนและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.4 ปัญหาด้านเครื่องมือ/สื่อ/นวัตกรรม มีความจำเป็นในการนำมาเป็นองค์ประกอบการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและเก็บรักษา สื่ออุปกรณ์บางอย่างจะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ยังต้องใช้สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกให้มาก เพราะจะช่วยให้เด็กเข้าใจในเรื่องที่ครูสอนได้ง่ายยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

2.1 ควรศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ/สื่อ/นวัตกรรม

2.2 ควรทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนร่วม